

VÄRLDENS FÖRSTA KOLDIOXID- NEUTRALA LAND

Den karibiska ön Aruba satsar på förnybara energikällor som vind och solkraft. Landet ska enbart producera grön el 2020, och därmed bli först i världen att vara koldioxidneutralt. Men fortfarande återstår hinder på vägen.

TEXT: JOHAN AUGUSTIN BILD: ROGER BORGELID

Regeringens mål 2020 är att en femtedel av öns matproduktion ska ske på Aruba.

ARUBAS AMBITIÖSA klimatsatsningar innebär att den karibiska önationen 2020 har som mål att bli koldioxidneutralt. Det jämna klimatet året om med många soltimmar, i genomsnitt åtta om dagen, och starka vindar har gjort satsningen på vind- och solkraft naturlig.

En tredjedel av Arubas elproduktion kommer redan från gröna energikällor. Solpaneler täcker taket på regeringskansliet i huvudstaden Oranjestad, delar av flygplatsen och hotell. Under 2016 kommer solkraftsutbyggnaden ske främst på skolor, eftersom utbildning är

en stark komponent i hållbarhetsarbetet. "Utbildning är viktigt", menar Arubas premiärminister Mike Eman när ETC träffar honom under ett besök vid ett ungdomsprojekt på ön.

– Målet är att om fyra år vara helt förnybara inom elproduktion. Det arbetar vi hårt för att nå, säger Mike Eman.

Nästa år hoppas han att Aruba går från dagens 30 till 50 procent i förnybar el inom energiproduktionen och "eftersom det är en liten ö så är det tekniskt genomförbart att två år efter det nå ytterligare 50 procent".

Aruba är en ö som är beroende av im-

port. Hur fungerar det då att minska utsläppen så mycket inom fyra år?

– Vi måste förtydliga att målet 2020 är att vara hundra procent förnybara inom elproduktionen. Vi kommer fortfarande ha utsläpp, säger Mike Eman och ger exempel på öns "alltför många bilar".

– De flesta går på bensin och diesel, och övergången till el- och hybridbilar kommer ta längre tid.

Hittills finns det en vindkraftspark på Aruba och planer på att bygga ytterligare en; "i nuläget är vindkraft fortfarande mycket billigare än solkraft och Aruba har en hård och konstant vind".

Anledningen att man hittills inte

ser solpaneler på varje arubans hus-tak tror Mike Eman beror på att det tar omkring fem år för solpaneler att löna sig ekonomiskt. Regeringen har dock sänkt importskatten på paneler samtidigt som världsmarknadspriset på solpaneler snabbt sjunker.

– Jag förväntar mig att hushållen kommer satsa mer på solkraft inom de kommande åren.

Vilket år tror du att Aruba kommer vara helt fossilfritt?

– Målet är att 2025 vara bland de länder som släpper ut minst per capita.

Aruba är beroende av sin matimport; hela 99 procent importeras i

"Meningen är att bönderna ska säkerställa att vi har kött på ön", säger Nathalie Maduro.

nuläget vilket leder till stora utsläpp. Regeringen satsar på att utbilda öns bönder till att tänka i nya banor.

– Det är viktigt att vi arubaner producerar vår egen mat, säger Nathalie Maduro, som är manager på Arubas jordbruksdepartement Santa Rosa.

I bakgrunden hörs ljuden från tamdjur som getter och kor. De renrasiga djuren föds upp i Santa Rosa och sedan skickas deras avkomma ut till öns bönder.

– Meningen är att bönderna ska säkerställa att vi har kött på ön, fortsätter Nathalie Maduro.

En rad grödor täcker områdets bördiga jord; de fungerar som

inspirationskällor till lokalbor att vilja odla sina egna frukter och grönsaker.

Medvetenheten inom turismen ökar

Nathalie Maduro förklarar att regeringens mål 2020 är att en femtedel av öns matproduktion ska ske på Aruba.

– Vi arbetar hårt för att motivera människor att starta i sina egna trädgårdar, för att sedan expandera.

De senaste fem åren har intresset för jordbruk ökat markant på Aruba: från 200 aktiva bönder till 500. Intresset går även ner i åldrarna; allt fler skolungdomar vill starta sina egna odlingar. Som

boskap är det framför allt får, getter och grisar som hålls. Grödor inkluderar citrusfrukter, pumpa, banan och okra.

Santa Rosa förespråkar växelbruk; "plantera olika grödor för att inte utarma jorden".

Nathalie Maduro försöker även få arubaner att äta mindre kött.

– Man måste vara realist. Kor, till exempel, ökar utsläppen, så mitt tips är: du behöver inte äta kött varje dag, fokusera mer på grönsakerna!

Allt fler hotell vänder sig nu till lokala matproducenter. Miljömedvetenheten inom turistnäringen, som är Arubas största sektor, ökar,

och ett hotell som ligger i framkant är Bucuti & Tara Beach Resort.

Hotellet ligger på Eagle Beach; den längsta stranden – känd för sina knotiga fofoti-träd som växer direkt ur den kritvita pudersanden. Hit kommer havssköldpaddor för att lägga sina ägg framför hotellet, som förutom att städa stranden med hjälp av turister, satsar hårt på hållbarhet; och har mottagit fyra slags gröna certifieringar.

– Vi har solpaneler på taket till elproduktion och för att värma vattnet. Hotellet har ljussensorer som sparar el, och vi vill inte att våra gäster använder plastflaskor; eftersom de inte kan återvinnas ▶

Tisa LaSorte är manager på Bucuti.

"Vi sitter alla i samma båt och det är planeten jorden", säger Franklin Hovertsz.

Arubas premiärminister Mike Eman.

Miljömedvetenheten inom
turistnäringen, som är
Arubas största sektor, ökar.

FAKTA

- Aruba är den minsta av ABC-öarna; Aruba, Bonaire och Curaçao som ligger nära den sydamerikanska kusten i södra Karibien. Ön som täcker 193 kvadratkilometer är cirka tre mil lång och en mil bred. Det är en autonom del av kungariket Nederländerna.
- De drygt 100 000 invånarna består av 96 nationaliteter där det lokala språket är papiamentó, som är snarlikt spanska som också pratas på ön liksom holländska och engelska. Många har flyttat till Aruba på grund av oljeindustrin, som med sin närhet till Venezuela gjorde att ön blev attraktiv för etableringen av oljeraffinaderier.
- Oljeindustrin var tidigare den största näringen på ön men turism blev den största näringen sedan raffinaderierna slog igen. De beräknas dock åter öppna under 2016.
- Den magra jorden gör det svårt att odla, men aloe vera trivs i ökenlandskapet och har blivit en stor exportvara. Med begränsade naturresurser och en turistsektor som snabbt växer vill regeringen komma bort från oljeberoendet och de senaste sju åren har Mike Eman-regeringen fört en grön politik.
- Målet är att 2020 helt ha övergått till förnybara energikällor inom elproduktionen och bli ett av de första koldioxidneutrala länderna i världen.

Castro Perez tycker att Aruba borde fokusera på andra prioriteringar innan man satsar på att vara koldioxidneutrala. Han tycker att pengarna som regeringen lägger på en grön omställning istället borde läggas på en ordentlig soptipp.

► på ön – så vi delar ut vattenkattiner, berättar Tisa LaSorte som är manager på Bucuti.

Hotellet har satt som mål att bli koldioxid neutralt inom ett par år; snart kommer taket täckas av ännu fler solpaneler. På Aruba serverar de flesta restaurangerna amerikanska "big size"-portioner, eftersom en stor andel av turisterna är amerikaner. Detta har Bucuti ändrat på,

och serverar "europeiska portioner".

– Vi märkte att 30 procent av maten i amerikanska portioner slängdes så vi minskade portionerna och fick därmed mindre avfall, fortsätter Tisa LaSorte.

Till hamnen i Oranjestad anländer gigantiska kryssningsfartyg i ett konstant flöde och adderar till de 1,2 miljoner turister som årligen besöker de många stränderna på Aruba. Turister innebär pengar till stadskassan, men leder samtidigt till högre koldioxidutsläpp.

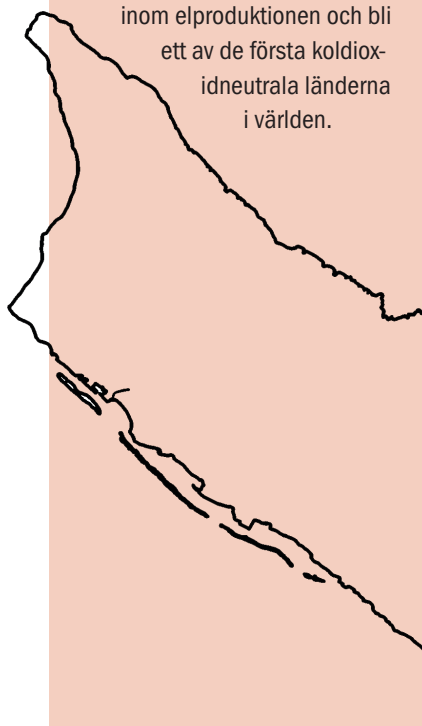
Rätt sorts turister

Organisationen Aruba Reef Care Foundation arbetar med skyddet

av korallreven runt ön och grundaren Castro Perez tycker att Aruba borde fokusera på andra prioriteringar innan man satsar på att vara koldioxidneutrala. Han tycker att pengarna som regeringen lägger på en grön omställning istället borde läggas på en ordentlig soptipp; "närmiljön måste få prioritering innan vi tänker på klimatmålet 2020".

– Vi måste ta hand om sopproblemet, skräpet måste återvinnas och distribueras ordentligt, förklarar Castro Perez.

Kritik kommer även från Julio Beaujon som är parkvakt i Arikok National Park – som täcker en femtedel av öns yta. De senaste 40 åren har han varit involverad i öns

Ett vara ekologiskt hållbar handlar inte bara om grön el utan inkluderar även naturen och människorna, säger Julio Beajon.

miljörörelse, och även fast han som parkvak indirekt arbetar för regeringen så tycker han att 1,2 miljoner turister är en alldeles för hög siffra på en liten ö som Aruba.

– Det finns inte tillräckligt med plats för alla människor. Massturism är inte det bästa, varken ekonomiskt eller ekologiskt. Det är bättre att vi satsar på att få hit färre high end-turister som spenderar mer pengar.

– Vi måste hitta en balans mellan naturtillgången och turisterna.

Hur många turister tycker du är en lagom siffra?

– Runt 600 000. Många i regeringen skulle nog hänga mig om de hörde mig nu, de tycker att jag är galen som säger det, säger

Julio Beajon och förklarar vad han menar.

– Många ser utveckling genom att producera mer och mer, men genom att göra det får vi en obalans i det naturliga systemet. Jag tror på en balans, säger han gåendes på en stig genom nationalparken, omgiven av stora kaktusar.

Han tror det blir svårt att helt och hållet ha övergått till förnybara energikällor inom elproduktionen om fyra år.

– 2025 tror jag att vi har nått upp till 90 procent, och förhoppningsvis följer naturen med i den utvecklingen, säger Julio Beajon och sammanfattar:

– Ett vara ekologiskt hållbar

handlar inte bara om grön el utan inkluderar även naturen och människorna.

I utkanten av nationalparken står tio vindkraftverk på rad längs den karga vindpinade kustlinjen. Bladen skär genom luften och genererar el. Ytterligare en vindkraftspark är planerad till den västra delen av ön men har stött på motstånd från lokalbefolkningen. Det behövs därför fler källor än bara sol och vind; på Utilities Aruba som är regeringens statliga samarbetspartner inom energi, arbetar man med att framställa nya energislag som biogas och geotermisk energi. Franklin Hoevertsz är vd på Utilities Aruba och han berättar om olika sätt att lagra

energi för att säkerställa ett stabilt elnät framöver. De senaste sex åren har en årlig Green Aruba konferens hållits där Aruba visar sitt arbete mot förnybara källor, samtidigt som man tar del av andra länders innovationer.

– Hawaii har kommit långt med förnybar energi och några karibiska länder gör stora framsteg, berättar Franklin Hoevertsz.

Samtidigt har det ambitiösa klimatarbetet på Aruba lett till att många länder nu blickar mot den lilla karibiska önationen.

– Ja, vi hjälper gärna andra och delar med oss av våra innovationer, klagör Franklin Hoevertsz.

– Vi sitter alla i samma båt och det är planeten jorden. ■